

Lesing for alle!

Hayder Jumaah og Hanna Bovim Bugge, Leser søker bok

Leser søker bok

Mosul, Irak, 2017

Vi går bak den grove stemmen
som fører oss ut av landet.
Kulde og tjukt mørke overalt.
Jeg ser på hånda mi, men skimter den ikke.
Jeg tar et skritt inn i mørket.
Et mørke tar imot meg
og et mørke lukker seg bak meg.
Stemmen hvisker bryskt:
Legg dere ned.
Patruljen passerer oss.
Byen min er borte.

Vi ligger på bakken.
Vi hører svart.
Vi lukter svart.
Også morgenen er svart.

كنا نمشي خلف صوتٍ خشنٍ
يقودنا إلى خارج البلاد
بردٌ وظلامٌ تخينٌ
أنظرُ إلى يدي ولا أراها
أضعُ خطوتي في ظلام
ويستقبلني ظلامٌ وخلفي ظلامٌ
ويهمسُ الصوتُ بحدّةٍ:
استلقوا على الأرضِ
ومرثٌ دوريتهم بالقربِ منا
وكانت مدينتي قد تلاشت تماماً

كنا نستلقي على الأرضِ
كنا نسمعُ الأسود
وكنا نشمُّ الأسود
وكان الصباحُ أيضاً أسود.

Ingen
venter på meg på stasjonen.
Ingen står ved utgangsdøra.

Hvert menneske har sin egen ingen.
Noen ganger skylder de på hverandre.
Noen ganger synger de sammen.
Noen ganger går de sammen inn i en lang drøm
og skilles de,
finner de hverandre i mengden.

Jeg står på stasjonen
og ser min egen ingen komme mot meg
og når ingen klemmer meg
blir jeg ingen.

لا أحد
ينتظرنني في محطة الوصول
لا أحد يقفُ قرب باب الخروج

كلُّ لديه لا أحده
أحياناً يعاتبان بعضهما
أحياناً يذهبان في أغنية معاً
أو في أحلامٍ طويلةٍ
وإذا افترقا
يعرفان بعضهما بين الزحام

وأنا في المحطة
أرى لا أحدي يقتربُ مني
وحين عانقني
صرتُ لا أحد أيضاً.

Spørsmål

- Hvordan tror du det er å flykte?
- Hvordan tror du det er å reise fra alle vennene dine, og komme til et land der du ikke kjenner noen?

Hanna Bovim Bugge

Litteraturviter fra Universitetet i Oslo

Rådgiver i Leser søker bok siden 2008

Hayder Jumaah

Prosjektmedarbeider i Leser søker bok:

Leselystprosjekter for barn og ungdom

Lesing i skolen – hva betyr det?

Lesing er ett de av fem grunnleggende ferdighetene elevene har rett på i løpet av opplæringsløpet.

(Utdanningsdirektoratet, 2017a).

Lesing for alle!

Pisaundersøkelsen om lesing (2019):

20% av norske tenåringer har leseferdigheter under nivå 2 (grensen for å kunne fullføre videre utdanning og delta i arbeidslivet).

(Jensen et al., 2019)

Hva betyr lesing for alle?

1. Bøker for alle / inkluderende bøker
2. Formidling for alle

Bøker for alle

- Leser søker bok lager nye bøker for alle i samarbeid med etablerte forfattere, illustratører, serieskapere og forlag
- BOKSØK.NO; leter gjennom alle bøker som utgis på den norske bokmarkedet hvert år; anbefaler bøker!
- 100-lista; de 100 beste og mest tilgjengelige bøkene fra de siste tre årene

Leser søker bok

2023 100-lista

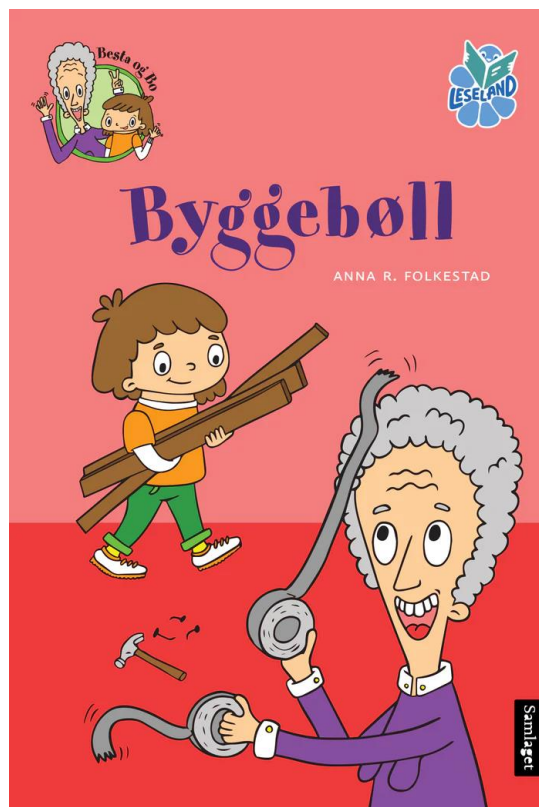
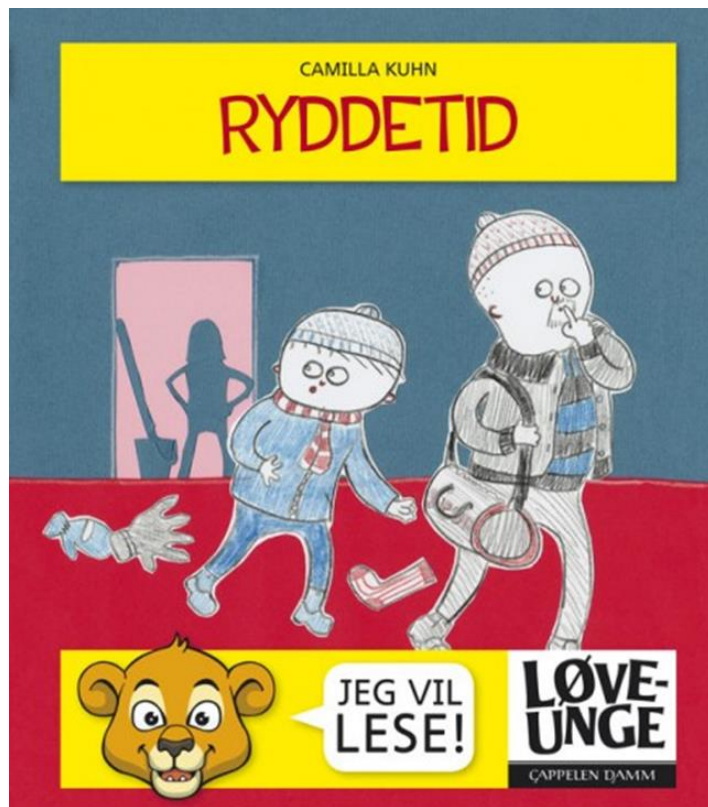
De 100 beste bøkene
for alle

Hvilke bøker
passer?

Lettlestbøker

Bøker for alle

Nederlaget ved å ikke mestre selv den «lettleste» boka!

Ikke sett bøkene i en egen hylle merket «lettlest»!

Lesing for alle

Språk for egne erfaringer:

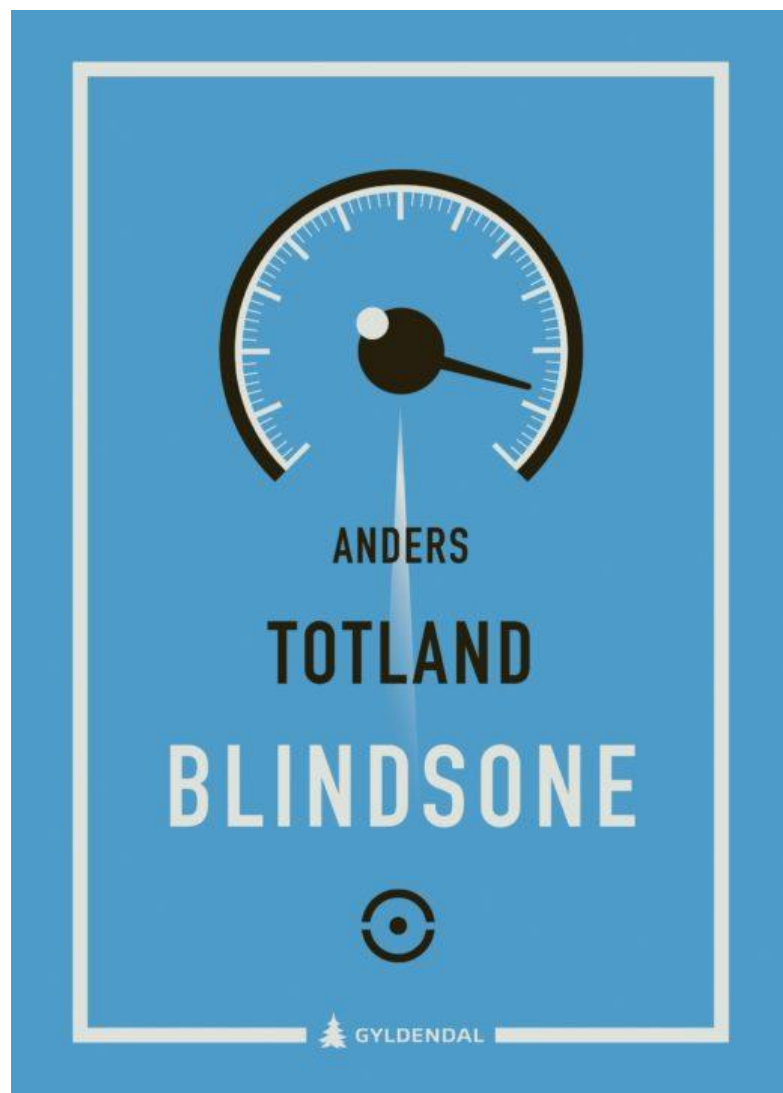
Litteraturen hjelper leseren å tilegne seg språk for egne erfaringer eller følelser.

(Stanovich, 2009)

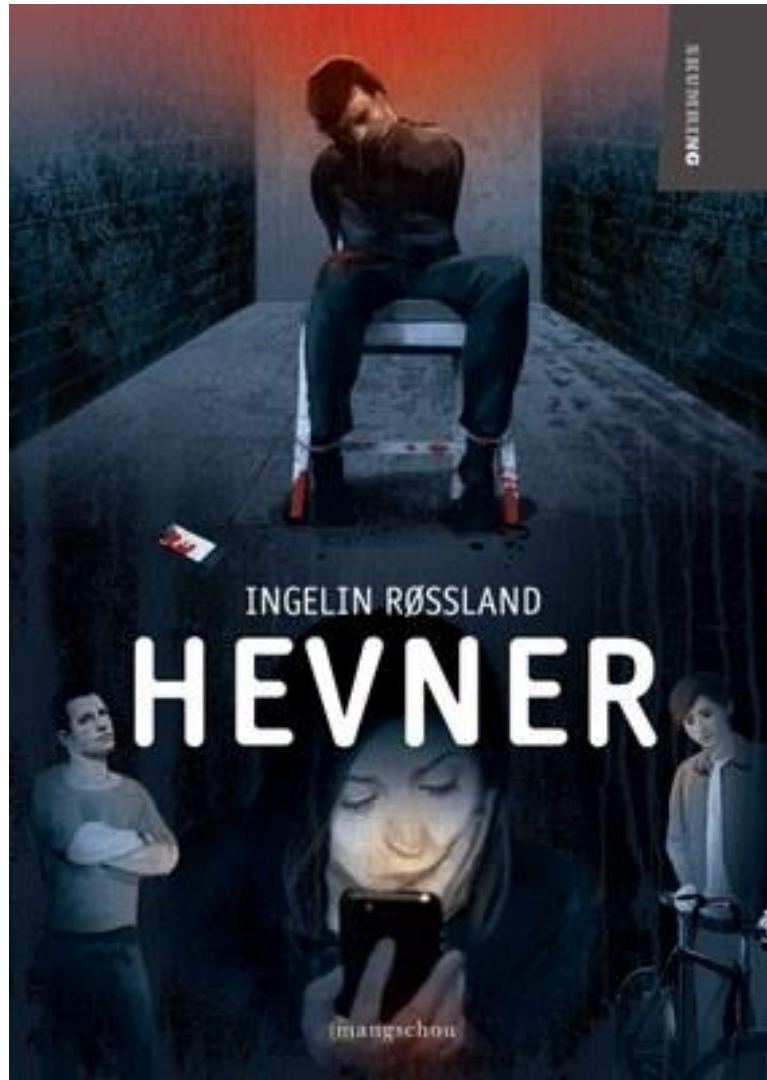
Hva skal du som
lærer se etter i en
bok for alle?

En bok som fenger!

Hva treffer og interesserer ungdom i dag?

Dramaturgi:

En god og tydelig historie!

Mariangela Di Fiore

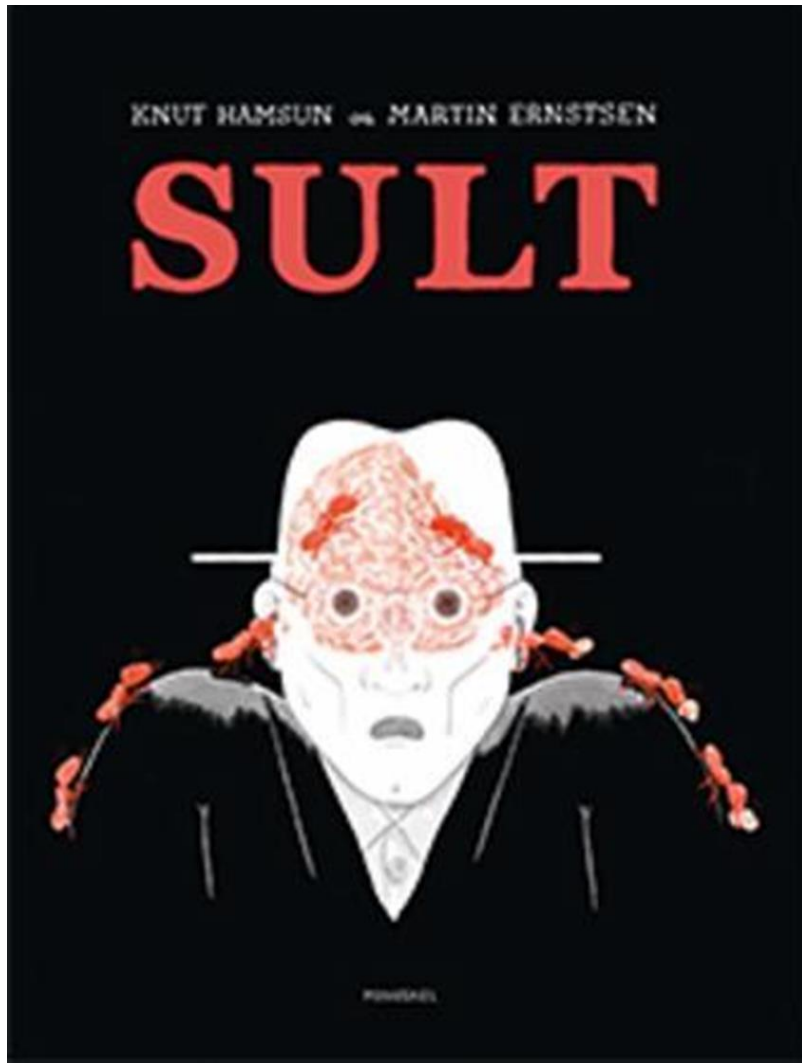
søstre

MIN HISTORIE ETTER UTØYA

Cathrine Trønnes Lie

- Aktivt og konkret språk
- Leseflyt /lesedriv

- Et tiltalende omslag
- Tydelige avsnitt
- God skrifttype og kontrast
- Samspill mellom tekst og bilde

Formidling for alle

Leser søker boks

formidlingsprosjekter passer for

alle i klassen!

1. Bøker for alle
2. Refleksjon og dialog
3. Knyttet til læreplanen, verden og seg selv

Leser søker bok

ALI HAYDER
LUKTA AV SVART

DIKT

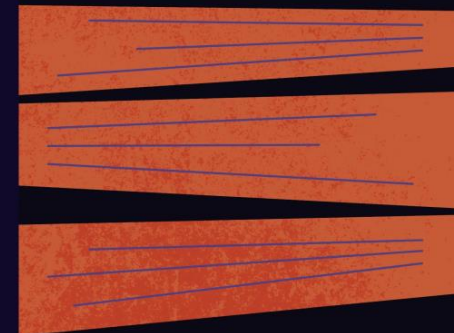
ASCHEROU

علي حيدر
رائحة الأسود

شعر

SELMA M. YONUS
VUGGESANG FOR
LITEN KRIGER

DIKT

ASCHEROU

سيلما م. يونس
تهويدة لمحارب صغير

شعر

FATEMEH EKHTESARI
HUN ER IKKE KVINNE

DIKT

ASCHEROU

زن نيست
فاطمه اختصاري

شعر

HAILE BIZEN
LA OSS SI AT JEG ER

DIKT

ASCHEROU

ሃይለ ቢዘን
ኸይን አለኹ ንሌ

ቅዳሽ

Litteraturen som:

- springbrett for refleksjoner og dialog!
- buffer for private erfaringer

Elever blir mer motivert og får mer ut av tekstene de leser når de får mulighet til å reflektere over og diskutere det de har lest.

(Merga, 2019)

Boksøk ungdom – bøker fra Boksøk!

- anbefalingsfilmer
- podkaster
- forfatterbesøk

KNUT HAMSUN og MARTIN ERNSTSEN

SULT

KLOKKEN VAR NI. VOGNRAMMEL OG STEMMER FYLTE LUFTEN, ET UHYRE MORGENKOR
BLANDET MED FOTGJENGERNES SKRITT OG SMELLENE FRA KUSKENS SVØPER.

DENNE STØYENDE FERDSEL OVERALT OPPLIVET MEG STRAKS,
OG JEG BEGVANTE Å FØLE MEG MER OG MER TILFREDS.

INNTRYKKET
AV DEN GLADE
MORGEN OVERVELDET
MEG, OG JEG GAV MEG
TIL Å NYNNE AV
GLEDE UTEN NOEN
BESTEMT GRUNN.

“Elevene kunne snakke om
fattigdom uten å utlevere seg selv.»

- lærer på Oslo øst etter utprøving
av «Sult» i leselystprosjektet

Boksøk ungdom

KRYSSPUNKT – bringer verden inn i klasserommet

Leser søker bok

ALI HAYDER
LUKTA AV SVART

DIKT

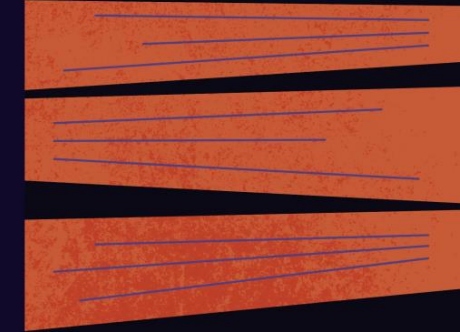
علي حيدر
رائحة الأسود

شعر

ASCHEROU

SELMA M. YONUS
VUGGESANG FOR
LITEN KRIGER

DIKT

سيلما م. يونس
تهويدة لمحارب صغير

شعر

ASCHEROU

FATEMEH EKHTESARI
HUN ER IKKE KVINNE

DIKT

زن نيست
فاطمه اختصاری

شعر

ASCHEROU

HAILE BIZEN
LA OSS SI AT JEG ER

DIKT

ሃይለ ቢዘን
ኸይን አለኹ ንሌ

ቅድሚት

ASCHEROU

Utprøving på ulike videregående skoler – høsten 2021

The image shows a classroom setting where a man and a woman are presenting to a group of students. A large screen in the background displays a poem in two languages: Norwegian on the left and Arabic on the right. The man is holding a book and pointing at the screen, while the woman stands to his right, also holding a book. The students are seated at desks, looking towards the presenters. The screen content is as follows:

Norwegian text:

...å huske
... på den store balkongen?
...vei til jobb.
...?
...?
Hva nytter det å huske
... som så på deg gjennom det lille vinduet?
...tra for detaljene
og lar lukta av regn rote til sjela di?
Regnet i Mosul er det samme som regnet her.
Den samme lyden og det samme vannet.
Hvorfor insisterer du på å huske lukta av regnet i
den gamle byen din?
Hvorfor husker du, men glemmer å leve
og blir et trassig barn som gjør den samme feilen i
og får meg til å skrike til deg:
Ta vare på deg selv.
Ta vare på deg selv.

Arabic text:

ماذا سيفيدك تذكر
آنية الزهور في تلك الشرفة الواسعة
الشرقة التي تنتظر اليها وأنت ذاهب إلى عملك
ربما الشرقة على حاملها
ربما تغير كل شيء
...تذكر
... نظرت إليك من نافذتها الصغيرة؟
... أمام هذه التفاصيل
... تعبت بروحك؟
... هو المطر نفسه هنا
... والماء نفسه
... على تذكر رائحة المطر في مدينتك القديمة؟
... لقط ريتسي أن تعيش حياتك؟
... تكب الخطأ نفسه دائما

Dikt og dialog

- Øker gleden over å lese dikt
- Aktuelle hendelser i verden i dag
 - Krig / terror
 - Flukt
 - menneskerettigheter
 - Ytringsfrihet
- Knyttet til elevene selv
 - Identitet
 - Tilhørighet
 - Kjærlighet
 - Frihet

ALI HAYDER
LUKTA AV SVART

DIKT

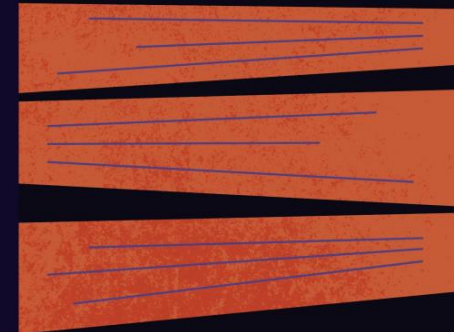
ASCHEROU

علي حيدر
رائحة الأسود

شعر

SELMA M. YONUS
VUGGESANG FOR
LITEN KRIGER

DIKT

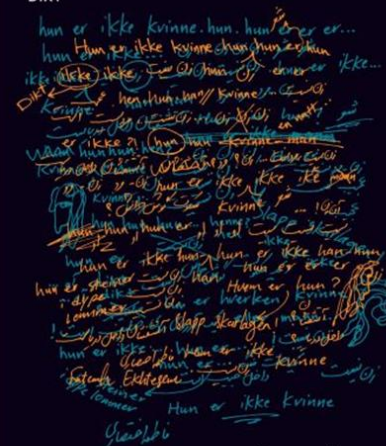
ASCHEROU

سيلما م. يونس
تهويدة لمحارب صغير

شعر

FATEMEH EKHTESARI
HUN ER IKKE KVINNE

DIKT

ASCHEROU

زن نيست
فاطمه اختصاري

شعر

HAILE BIZEN
LA OSS SI AT JEG ER

DIKT

ASCHEROU

ሃይለ ቢዘን
ኸይን አለኹ ንባል

ቅጥጥ

Vi skal synge til morgenen kommer.

Ja, det skal vi.

Men jeg vil ikke dø etterpå.

Hundre år er ikke nok

til å tegne lyden av «jeg elsker deg»

på leppene dine.

سُنِّعْنِي حَتَّى الصَّبَاحِ.

نَعَمْ، سُنِّعْنِي.

لَكِنْ لَا أُرِيدُ أَنْ أَمُوتَ بَعْدَهَا.

فَكَلِمَةُ "أَحْبَبَكَ" لَا تَكْفِيهَا مِئَةُ عَامٍ

لَأُنْهِيَ رَسْمَهَا عَلَى شَفْتَيْكَ.

Jeg tygger og beveger tungen
over munnvikene
bare
for å huske at jeg
har en munn som kan brukes
uten leppene dine.

أَكُلُ وَأَمضُغُ
وَأَحْرِكُ لِسَانِي فِي زَوَايَا شَفْتِي
فَقَطْ
لَأَتَذَكَّرَ أَنْ لِي
فَمَا يَصْلِحُ لِأَشْيَاءٍ أُخْرَى
فِي غِيَابِ شَفْتِكَ.

Dikt og dialog

«Før likte jeg ikke poesi.

Nå vil jeg lese flere dikt.»

(videregående elev under
utprøvingen av Krysspunkt)

Leser søker bok

ALI HAYDER
LUKTA AV SVART

DIKT

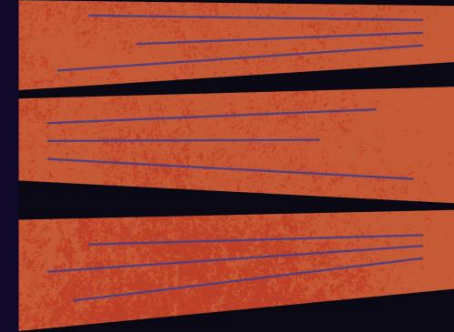
علي حيدر
رائحة الأسود

شعر

ASCHEROU

SELMA M. YONUS
VUGGESANG FOR
LITEN KRIGER

DIKT

سيلما م. يونس
تهويدة لمحارب صغير

شعر

ASCHEROU

FATEMEH EKHTESARI
HUN ER IKKE KVINNE

DIKT

زن نيست
فاطمه اختصاری

شعر

ASCHEROU

HAILE BIZEN
LA OSS SI AT JEG ER

DIKT

ሃይለ ቢዘን
ኸይነ አለኹ ንባል

ቅጥጥ

ASCHEROU

Lesing av skjønnlitteratur

Utjevne sosiale forskjeller:

En positiv holdning til lesing (leseengasjement) kan veie opp for manglende tilgang til bøker hjemme.

(Frønes & Jensen, 2020)

Læreplanen

Krysspunkt er knyttet til flere av målene i læreplanen

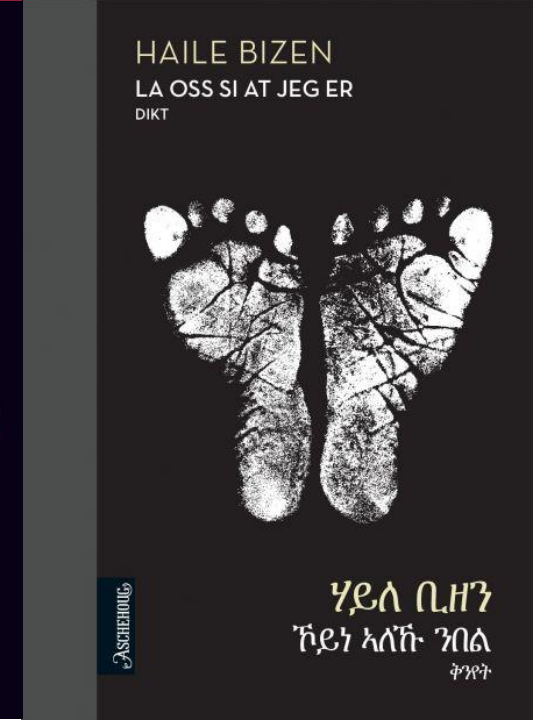
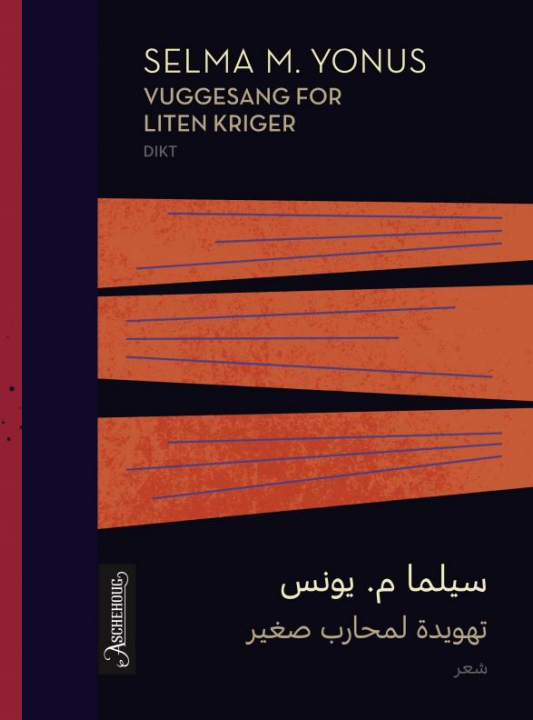
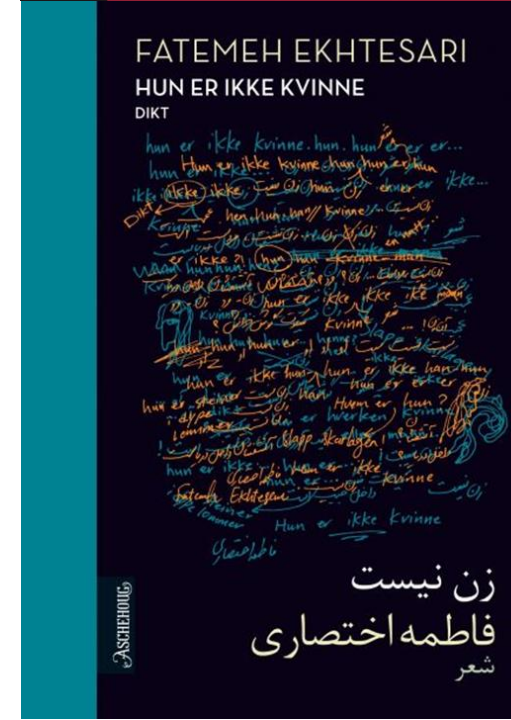
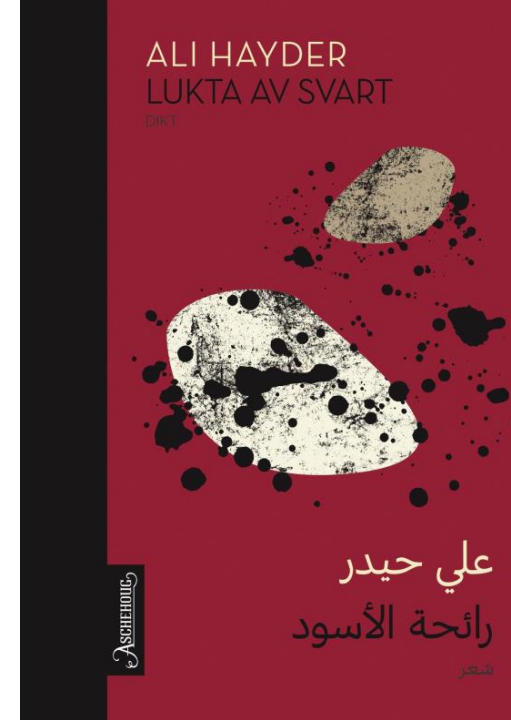
Tverrfaglige temaer:

- Demokrati og medborgerskap
- Folkehelse og livsmestring
- Bærekraftig utvikling

Krysspunkt kan brukes både i norsk, historie og samfunnsfag

Leser søker bok

«Jeg kan ikke arabisk. Men diktet blir sterkere for meg når jeg ser og hører det på språket som hører til stedet der hendelsen i diktet skjedde.»

(elev under utprøving av leselystprosjektet Krysspunkt)

Leser søker bok

ALI HAYDER
LUKTA AV SVART

DIKT

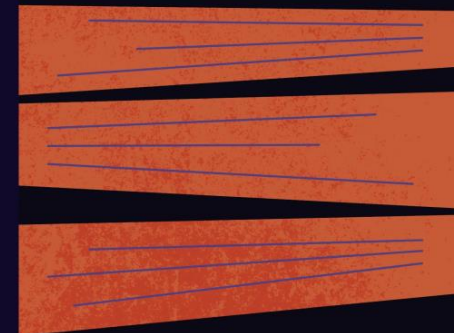
علي حيدر
رائحة الأسود

شعر

ASCHEROU

SELMA M. YONUS
VUGGESANG FOR
LITEN KRIGER

DIKT

سيلما م. يونس
تهويدة لمحارب صغير

شعر

ASCHEROU

FATEMEH EKHTESARI
HUN ER IKKE KVINNE

DIKT

زن نيست
فاطمه اختصاری

شعر

ASCHEROU

HAILE BIZEN
LA OSS SI AT JEG ER

DIKT

ሃይለ ቢዘን
ኸይነ አለኹ ንሌ

ቅዳሽ

ASCHEROU

Fremme flerspråklighet

- Øke stoltheten blant flerspråklige elever.
- Snakke om krysskultur som en ressurs.

Krysskulturelle barn og ungdommer blir ofte bærere av flere, ofte kontrastfylte, verdenssyn.

Det er de voksne omsorgspersonene, blant annet lærere, som bidrar til om krysskulturen blir en byrde eller en ressurs.

(Salole og van der Weele 2010; Jørgensen 2011).

Filmer

- Poetene leser dikt på eget morsmål
- Kortfilmen «Et vanlig barn» – om da IS invaderte Mosul
- Informasjonsfilmer om hendelser i verden
- Informasjonsfilmer om hvordan dikt blir til

Leser søker bok

[Søk](#) [Meny](#)

Lær deg historien om Irak på under syv minutter

Arabisk versjon: Lær deg historien om Irak på under syv minutter

Leser søker bok

[Søk](#) [Meny](#)

Hayder Jumaah forteller om da IS invaderte hjembyen hans Mosul i Irak

Arabisk versjon: Hayder Jumaah forteller om da IS invaderte hjembyen hans Mosul i Irak

Podkaster og lydspor

- Podkaster om krysskultur
- Lydspor om hvordan dikt blir til

Tusen takk for podkasten og episodene om krysskulturelle barn og unge. Klassen min har arbeidet med første episode i dag.

En av elevene mine sa: «Det kunne vært meg som snakka nå i episoden. De sa det akkurat sånn jeg har det.»

(Lærer fra en skole på Vestlandet)

Oppsummert: Lesing for alle?

- Lytt til elevene
- Lytt til dere selv –
engasjement smitter!
- Finn gode bøker for alle
- Skap dialog!
- Bruk leselystprosjekter!

Vi kan holde kurs og foredrag til lærere og skolebibliotekarer.

Ta kontakt!

hbb@lesersokerbok.no

hj@lesersokerbok.no

www.lesersokerbok.no

Takk for oss!

